

Studieplan 2010/2011

Master i tilpasset opplæring

Studiepoeng: Arbeidsmengde i studiepoeng er: 120.

Studiets varighet, omfang og nivå

Mastergradsstudiet er et toårig heltidsstudium (120 studiepoeng), eventuelt et fireårig deltidsstudium.

Innledning

I alle sentrale utdanningspolitiske dokumenter siden Stortinget i 1975 slo sammen grunnskoleloven og spesialskoleloven til én lov for alle barn, er tilpasset opplæring nedfelt som et viktig prinsipp. Også i L97 og i Kunnskapsløftet (LK 06) understrekes tilpasset opplæring sammen med inkludering som overordnede prinsipper i skolen. Tilpasset opplæring innenfor fellesskapet ses som grunnleggende elementer (LK 06). I opplæringsloven av 1998 er kravet om tilpasset opplæring løftet fram til skolens formålsparagraf og omfatter hele grunnopplæringen (1.-13. klasse). Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2006) gjenspeiler også disse grunnprinsippene. Dette betyr at opplæringen må være tilgjengelig for alle, og at alle skal få gode muligheter for læring, mestring og utvikling. Opplæringen må dessuten starte tidlig, understrekes det i St. meld. nr.16 (2006-2007) ... *og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring*. Inkluderende opplæring krever at også barn og unge med behov for spesiell tilrettelegging skal tilhøre et inkluderende fellesskap og møte utfordringer tilpasset deres behov og forutsetninger. Samtidig ønsker imidlertid departementet å opprettholde retten til spesialundervisning, dog med det mål å redusere behovet for slik opplæring gjennom bedre tilpasning. Departementet understreker videre at tilpasset opplæring innebærer at alle sider av læringsmiljøet ivaretar variasjoner mellom elevenes forutsetninger og behov. (St.meld. nr. 30 (2003-2004) *Kultur for læring*).

Evalueringsene av R97 konkluderer også med at det er behov for å få styrket kompetansen på inkludering og tilpasset opplæring i skoleverket. Det avdekkes et klart behov for lærere og skoleledere som behersker tilpasset opplæring og inkludering i praksis og teori, og et behov for mer forskningsbasert kunnskap og teoriutvikling på fagfeltet. Disse behovene følges opp av de politiske myndighetene. Departementet foreslår således en bred satsing for å sikre alle barn og unge en bedre tilpasset opplæring, og hele St.meld. nr. 30 er preget av forslag til bedring av tilpasningen av opplæringen. Departementet foreslår dessuten flere særskilte tiltak som omfatter kompetanseutvikling, forskning og metodeutvikling, utvikling av det spesialpedagogiske støttesystemet og en spesiell satsing rettet mot å redusere omfanget av atferdsproblemer i skolen. Disse utfordringene tas opp i denne mastergraden, samtidig som den søker å bygge bru mellom ulike tradisjoner.

Tradisjonelt er prinsippet om tilpasset opplæring knyttet til individuelle behov og rettigheter i skolen. At Norge har blitt et mer og mer flerkulturelt samfunn, skaper imidlertid noen helt nye utfordringer, fordi barn og unge med minoritetsspråklig bakgrunn også trenger tilpasset opplæring i majoritetsskolen. Deres behov kan imidlertid ikke alltid løses på individuell basis. Også evalueringene av R97 framhever både individperspektivet og det kollektive, flerkulturelle perspektivet. Både

kunnskapen om minoritetsspråklige barn og unges behov hentet innenfor fagtradisjonen flerkulturell pedagogikk, og en mer tradisjonell spesial- eller individualpedagogisk tilnærming er derfor viktige med tanke på forståelsen av tilpasset opplæring og inkludering.

I mastergradsstudiet vil det bli lagt til grunn at en individbasert, en gruppebasert og en systembasert tilnærming til tilpasset opplæring og inkludering er komplementære. Derfor må begrepene, prinsippene og tilnærmingene relateres til hverandre og utvikles komplementært i faglig forstand, både når det gjelder teori og praksis. Av praktiske og plassøkonomiske grunner har vi valgt å løse denne oppgaven på den måten at de systembaserte og gruppebaserte perspektivene stort sett behandles innefor rammen av den flerkulturelle pedagogikken, mens de individbaserte og gruppebaserte perspektivene i hovedsak behandles innenfor den spesialpedagogiske tilnærmingen. Det betyr ikke at den spesialpedagogiske tilnærmingen mangler et systemperspektiv, at den flerkulturelle pedagogikken ikke har et blikk for individet, eller at kulturell variasjon bare er knyttet til en etnisk dimensjon. Først og fremst betyr det at studenter og lærere i fellesskap bidra til å overføre og ta i bruk generelle perspektiver fra den ene forskningstradisjonen innenfor konteksten av den andre, og omvendt.

Hovedfokus i studiet er at tilpasset opplæring kan betraktes fra ulike synsvinkler og på ulike nivåer, samtidig som det er et gjennomgående perspektiv at tilpasningen skal skje i et flerkulturelt og inkluderende miljø. Planens tilnærming er på den ene sida å rendyrke bestemte perspektiver *innenfor* enkeltmoduler, men samtidig å kontrastere disse perspektivene i relasjonen *mellom* moduler. Planen ønsker altså ikke *på forhånd* å framheve det ene perspektivet på bekostning av det andre, men å stimulere til at studentene hele tida skal måtte reflektere over forholdet mellom individuelle og systemiske, individuelle og sosiale, individuelle og kulturelle faktorer på sin vei gjennom studiet, slik at de etter hvert skal komme fram til en dypere og dypere forståelse av dynamikken mellom krefter på makro- og mikroplanet. Planen legger opp til at studentenes innsikt og forståelse skal vokse fram som en slags meta-refleksjon over det spesifikke faglige innholdet i enkeltmodulene, når disse over tid kontrasteres. Denne intenderte meta-refleksive bevisstheten ønskes imidlertid understreket også manifest, både i undervisning og i seminardiskusjoner, og ikke minst i studentenes arbeid med mastergradsoppgaven.

For at lærere og ledere skal kunne utvikle bedre beherskelse av tilpasset opplæring og inkludering i praksis og teori, er det behov for forskningsbasert kunnskap. Dette fordrer både teori- og fagutvikling på fagfeltet. Men den kompetansen som kreves for å realisere inkludering og tilpasning har også et ferdighets- og et holdningsaspekt utviklet gjennom praksiserfaringer og systematisk refleksjon over disse, der ikke minst også de etiske aspektene inngår. Både evalueringene av R97 og St. meld. 30 konkluderer med at særlig den praksisrelaterte og profesjonsorienterte kompetansen må styrkes i skolene. Det samme gjelder for barnehagene. Mastergradsstudiet i tilpasset opplæring bygger på både et sosiokulturelt perspektiv og en tradisjon med fokus på individet. Siden studiet dessuten har et tett og kontinuerlig samarbeid med praksisfeltet som tilnærming, er det mulig å kombinere utfordringen om å utvikle en praksisbasert kunnskap og en kompetanse som samtidig er forskningsbasert.

Dette momentet forutsetter aktiv medvirkning fra studentene i ulike faser og på ulike nivåer av studiet. For eksempel forutsettes det at studentene er med å velge de problemområder og praksisfelt som skal danne utgangspunkt for begreps- og teoriundervisning. Dette gjelder både innefor rammen av et gjennomgående seminar, og i relasjon til skriftlige oppgaver og muntlige framlegg. Det er viktig at studentene gjennom hele studiet bedrar i diskusjonene med sin praksis- og profesjonsforankrede erfaring, og prøver aktivt å artikulere disse språklige. Det gjelder også i det metode- og fordypingsseminaret som er orientert mot planlegging og gjennomføring av mastergradsoppgaven, og i selve skrivingen av avhandlingen.

Mastergradsstudiet i tilpasset opplæring er primært rettet mot viderequalifisering av førskole-, allmenn- og faglærere. Det vil være spesielt egnet når det gjelder å utdanne nøkkelpersonell med ansvar for å lede og koordinere arbeidet med å utvikle en mer tilpasset og inkluderende praksis på sin institusjon. Det vil imidlertid også kunne brukes som grunnlag for direkte pedagogisk arbeid med barn og elever, og som basis for andre yrkesfunksjoner i skole og barnehage.

Studiet representerer et alternativ til andre mastergradsstudier innenfor pedagogikkfaget gjennom sin konsekvent gjennomførte praksisforankring og profesjonsinnretning. Studiet representerer videre et alternativ til andre studietilbud på feltet tilpasset opplæring gjennom sine varierte og kompletterende perspektiver og gjennom sitt fagdidaktiske fokus. Ikke minst har studiet en egenart ved konsekvent å rette fokus mot den flerkulturelle og flerspråklige konteksten som ofte utgjør rammen og grunnlaget for både tilpasset opplæring og inkludering i norske skoler og barnehager

Læringsutbytte

Gjennom mastergradsstudiet i tilpasset opplæring skal studentene arbeide med didaktiske, allmennpedagogiske og spesialpedagogiske temaer og temaer fra flerkulturell pedagogikk. På denne basis skal de utvikle kompetanse i å planlegge, tilrettelegge og gjennomføre tilpasset opplæring i et flerkulturelt, inkluderende miljø i skole eller barnehage.

Gjennom et tett og forpliktende samarbeid med praksisfeltet tar studiet sikte på å bidra til en kompetanseutvikling når det gjelder tilpasset opplæring i et inkluderende miljø som både nasjonale myndigheter, skole- og barnehageledere og lærere på ulike nivåer har bruk for. Studentenes mastergradsavhandlinger og fagpersonalet forskning vil gjøre at studiet kan bidra til fagutviklinga på feltet. Slik kan studiet også gjøre lærerutdanningsinstitusjonene bedre rustet til å drive annen kvalifisering på feltet. Dette forutsetter imidlertid at studentene bidrar aktivt gjennom hele studiet, ikke minst på basis av sin praksis- og profesjonsforankrede erfaring.

Gjennom studiet skal studentene ha tilegnet seg og kunne anvende:

- kunnskap om og innsikt i ulike pedagogiske perspektiver på tilpasset opplæring i et inkluderende og flerkulturelt miljø i barnehage og skole
- reflekterte og kritiske holdninger omkring etiske problemstillinger knyttet til inkludering og tilpasset opplæring i en barnehage og skole for alle
- allsidige, faglig forankrede kunnskaper om eksisterende og alternative tiltak og strategier for tilrettelegging av opplæring på individ-, gruppe og systemnivå i en barnehage og skole for alle
- selvstendig og kritisk kompetanse når det gjelder å vurdere ulike strategier og tiltak
- selvstendig og kreativ kompetanse når det gjelder å utvikle og iverksette nye måter å løse utfordringer på
  - kunnskap i vitenskapsteori og vitenskapelig forskningsmetode og ferdigheter i selvstendig, empirisk og teoriforankret forskningsarbeid

Målgruppe

Studiets primære målgruppe er førskole-, allmenn- og faglærere som ønsker å spisse og fordype sin

allmenne pedagogiske kompetanse ved å sette fokus på tilpasset opplæring i et flerkulturelt og inkluderende miljø. Allmennlærerstudenter kan påbegynne studiet i sitt fjerde studieår. Studiet vil også kunne brukes som basis for andre yrkesfunksjoner i skole og barnehage. Graden bygger på § 3 i KDs forskrift om krav til mastergrad av 1. desember 2005

Kompetanse

I henhold til studieplan

Opptakskrav fritekst

Det er også krav om at man må ha forskjellige grader

Undervisnings- og læringsformer

Modulene er organisert som en kombinasjon av forelesninger, feltstudier og seminarer. I hvert av de to første semestrene vil det bli lagt til rette for en obligatorisk feltarbeidsperiode i relevant institusjon som kan danne grunnlag for en mindre rapport eller en kasusbeskrivelse. Feltarbeidene kan gjennomføres på egen arbeidsplass, men ikke i egen klasse/gruppe. De kan videre gjennomføres på ulike tidspunkt innenfor i de periodene som er avsatt, i henhold til mer detaljert plan som deles ut ved begynnelsen av hvert semester.

I tillegg kommer studentenes egne studier av pensumlitteraturen, individuelt og i grupper, og obligatoriske arbeidskrav i form av muntlige framlegg og skriftlige oppgaver.

I alle modulene vil det bli lagt til rette for at studentene i nært samarbeid med skoler og barnehager, eventuelt gjennom partnerskapsavtaler, og i samarbeid med faglærerne får utvikle evnen til å samle data, presentere sine resultater og utvikle kritisk, faglig forankret refleksjon over resultatene. Slik skal både kunnskapsaspektet, ferdighetsaspektet og holdningsaspektet ved tilpasset opplæring utvikles til en mest mulig integrert og personlig forankret kompetanse. Også nettbaserte læringsformer vil være en integrert del av studiearbeidet.

Hver modul unntatt MIT 06 avsluttes med et eksamensarbeid som det gis gradert karakter på etter skalaen A – F. Det er for øvrig lagt vekt på varierte vurderingsformer. Alle basismoduler inneholder således nærmere spesifiserte, obligatoriske arbeidskrav som skal være oppfylt og godkjent av faglærer før studenten kan avlegge eksamen i den aktuelle modulen.

Hver modul på 10 studiepoeng vil normalt ha et pensum på om lag 700 sider. Pensum til modulene på 20 studiepoeng vil omfatte rundt 1400 sider. Litteraturen vil i innføringsmodulene være den samme for alle, men vil senere i studiet bestå av et obligatorisk kjernepensum og et tilvalgspensum valgt ut av hver student i samråd med veileder. Pensumlista kan således profileres med tanke på den individuelle studentens faglige bakgrunn, yrkessiktemål og planer for mastergradsoppgaven. Høgskolen tar forbehold om at enkelte av de litteraturforslagene som er satt opp i denne planen, kan bli endret når studiet settes i gang, og ved begynnelsen av hvert semester.

Vurderingsformer

Det gis graderte karakterer på alle moduler etter en skala fra A til F. En nærmere beskrivelse av

Høgskolen i Hedmark

vurderingsordningen finnes i presentasjonen av hver enkelt modul. Alle obligatoriske moduler må være bestått før en student kan levere sin avhandling til bedømmelse. Endelig karakter på mastergradsstudiet fastsettes ved følgende vekting mellom de komponentene studiet består av:

- De obligatoriske basismodulene MIT 01 – 05 6/12

Modulene vektet innbyrdes etter studiepoeng.

- Valgmodul 1/12
- Selvstendig arbeid (MIT 06 og avhandling) 5/12

Avsluttende vurdering av det selvstendige arbeidet gjøres på følgende grunnlag:

- Alle arbeidskrav – inkludert aktiv deltakelse i MIT 06 – må være oppfylt og godkjent
- Det settes en foreløpig karakter på mastergradsavhandlingen.
- Det avholdes muntlig eksaminasjon med utgangspunkt i mastergradsavhandlingen.
- Det settes en endelig samlet karakter på det selvstendige arbeidet basert på den foreløpige karakteren og den muntlige eksaminasjonen. Den muntlige eksaminasjonen kan bare brukes til å justere karakteren.

Internasjonalisering

Studiet har seks obligatoriske kursmoduler, fire på 10 studiepoeng og to på 20 studiepoeng. De fem første opptar i sin helhet første studieår, mens et metode- og fordypingsseminaret innleder andre studieår. Den valgbare modulen på 10 studiepoeng er plassert i tredje semester. Her foreligger det to hovedalternativer

Det første alternativet er MIT 07 – 12 som skal behandle tilpasset opplæring i et faglig og fagdidaktisk perspektiv. Innenfor dette alternativet kan studentene velge blant både obligatoriske og tilvalgsmoduler innen mastergradsstudiene i Kultur- og språkfagenes didaktikk og master i språk, kultur og digital kommunikasjon, som alle er på 10 studiepoeng. For øvrig arbeider høgskolen kontinuerlig med å utvikle nye valgmoduler. Ved slutten av første studieår vil studentene få endelig beskjed om hvilke moduler som kan velges.

Studenter kan for det andre i samråd med veileder velge annen faglig eller fagdidaktisk fordypning tilsvarende 10 studiepoeng, når dette er ønskelig med tanke på mastergradsoppgaven, når slike tilbud er tilgjengelige og for øvrig kan tilpasses studentens studieprogresjon. Aktuelle valg- og fordypningsområder kan være for eksempel ledelse, vurdering, veiledning eller kartlegging.

Ett tredje hovedalternativ når det gjelder individuelle valg er å ta hele andre semester ved en utenlandsk institusjon. I slike tilfelle må studentene søke forhåndsgodkjenning. Høgskolen har en rekke utvekslings- og samarbeidsavtaler med utenlandske universiteter og høyskoler som

kan utnyttes til dette formålet. Studenter som velger denne muligheten, må i samråd med intern veileder og ut fra vertsinstitusjonens tilbud sette sammen en fagportefølje som i omfang, dybde og relevans samsvarer best mulig med målene for MIT 04 og MIT 05. Det betyr at studentene må arbeide med vitenskapsteori og metode i et omfang tilsvarende 10 studiepoeng, og med ulike former for tilpasset opplæring i et omfang tilsvarende 20 studiepoeng. Det er ønskelig om både et sosiokulturelt og et individorientert perspektiv på tilpasset opplæring dekkes, helst også med vekt på lese- og skriveopplæring og kognitiv funksjon. Det er videre også ønskelig at studentene arbeider med innovasjonsperspektivet og kartlegging. Den innbyrdes vektningen mellom disse områdene når det gjelder undervisning og litteratur kan avtales med veileder i samråd med studentens utenlandske institusjon, ut fra de samme kriterier som gjelder for modulen ved høgskolen. For studenter som oppholder seg utenlands i andre semester vil det fra høgskolens side bli gitt noe studiestøtte ved hjelp av nettbaserte læringsformer.

Studiets innhold, oppbygging og organisering

Studiet er sammensatt av moduler på 10 og 20 studiepoeng samt en mastergradsavhandling på 30 studiepoeng etter følgende system:

- Obligatoriske basismoduler: MIT 01 – MIT 05 (60 studiepoeng)
- Valgbar modul på 10 studiepoeng
- Det selvstendige arbeidet bestående av MIT 06 og masteravhandlingen (20 + 30 = 50 studiepoeng)

Studiets progresjon:

1. semester

- MIT 01 Lærevansker i et individperspektiv (10 studiepoeng)
- MIT 02 Lærevansker i et sosiokulturelt perspektiv (10 studiepoeng)
- MIT 03 Inkludering (10 studiepoeng)

2. semester

- MIT 04 Vitenskapsteori og metode (10 studiepoeng)
- MIT 05 Tilpasset opplæring i et vidt didaktisk perspektiv (20 studiepoeng)

3. semester

- MIT 06 Metode- og fordypingsseminar (20 studiepoeng)
- MIT 07ff Valgmoduler a 10 studiepoeng eller annen ordning

4. semester

Mastergradsavhandling (30 studiepoeng)

De to første semestrene består av obligatoriske moduler som tar opp faglige hovedstrømninger i fagtradisjonene spesialpedagogikk og flerkulturell pedagogikk og inkludering. Allerede dette semesteret blir det av hensyn til et feltarbeid som studentene skal gjennomføre, også gitt en begynnende innføring i feltarbeidsmetodikk, som egentlig hører hjemme i modul MIT 04. Litteraturen for emnet er plassert her. I andre semester er hovedfokus satt på vitenskapsteori og metode og tilpasset opplæring. Studenten vil få oppnevnt veileder for mastergradsavhandlingen så snart tema og problemstilling er avklart, helst ved slutten av første semester. Planleggen av arbeidet med avhandlingen som ble påbegynt i og med en obligatorisk oppgave i MIT 01 og 02, vil dermed bli systematisert. I dette semesteret vil det bli lagt til rette for valgfritt opphold ved utenlandsk institusjon. Det tredje semesteret tilbys et metode- og fordypingsseminar (MIT 06) som ledd i studentenes selvstendige arbeid og videre spesialisering. Her skal studentene fortsette arbeidet med metodiske og vitenskapsteoretiske spørsmål knyttet til sitt feltarbeid fra tidligere moduler, samtidig som de skal rette seg inn mot arbeidet med egen masteravhandling. MIT 06 skal således fungere brubyggende mellom det generelle metode- og vitenskapsteoristudiet i MIT 04 og eget masterarbeid. MIT 06 vil også fungere brubyggende mellom studenter som har oppholdt seg ved en utenlandsk institusjon i andre semester og studenter som har arbeidet med MIT 04 og 05 ved høgskolen.

Samtidig skal MIT 06 hjelpe studentene til å kontekstualisere metoder og perspektiver i den særskilt pedagogiske sammenhengen. I metode- og fordypingsseminaret skal studentene derfor også arbeide med stoff og problemstillinger knyttet til egenarten ved lærerens profesjonskunnskap. I tredje semester skal studentene endelig velge en modul som behandler tilpasset opplæring i et faglig og fagdidaktisk perspektiv, alternativt annen fordypning som er relevant for eget masterarbeid. Det fjerde semesteret konsentrerer studenten seg fullt og helt om fullføring av mastergradsavhandlingen.

Masterstudiet tar altså sikte på å utdanne kandidater som er fortrolige med ulike perspektiver på tilpasset opplæring i et flerkulturelt, inkluderende miljø. Likevel er det lagt til rette for at studentene gradvis skal fordype seg på visse områder samtidig som de har godt kjennskap til helheten. Dette vil de gjøre først gjennom valg av fokus for oppgaven i MIT 01 og 02, deretter vil de gjøre det gjennom valg av fordypningsområde i MIT 05 og endelig vil de spesialisere seg gjennom valg av fokus og fordypningsområde i MIT 06. Også de ulike valgmodulene kan studentene nytte til å understreke sitt fokus og sin fordypning.

Alle de fordypningsvalgene studentene gjør, skal lede fram til og følges opp i selve mastergradsavhandlingen. Gjennom sitt individuelle forskningsarbeid vil studentene ved slutten av

studiet dokumentere en spesialisert kompetanse innen feltet tilpasset opplæring, i en faglig kontekst som tar hensyn til både individuelle, kollektive, kulturelle og systembetingede behov og rammer. Hver enkelt avhandling vil bidra både til kompetanseutviklingen og fagutviklingen på feltet.

Emneoversikt

Emner

Studiepoeng År 1 År 2

- [Inkludering](#)
10 studiepoeng
- [Lærevansker i et individperspektiv](#)
10 studiepoeng
- [Lærevansker i et sosiokulturelt perspektiv](#)
10 studiepoeng
- [Tilpasset opplæring i et vidt didaktisk perspektiv](#)
20 studiepoeng
- [Vitenskapsteori og metode](#)
10 studiepoeng
- [Metode- og fordypning](#)
20 studiepoeng
- [Mastergradsavhandling i tilpasset opplæring](#)
30 studiepoeng

Emneoversikt

MIT 03 Inkludering

Emnekode: MIT 03

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Etter fullført modul skal studentene

- være fortrolige med og kunne kritisk analysere inkluderingsbegrepet og dets historiske røtter og utvikling i nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- vise innsikt i inkluderingstenkningens betydning i et globalt perspektiv
- kunne vurdere og respektere de etiske implikasjoner av inkluderingstenkningens menneskesyn
- kunne gjøre rede for og drøfte kjennetegn ved en inkluderende praksis.

Innhold

Begrepet inkludering kom inn i norske styringsdokumenter for skolen gjennom Reform 97 og er også et grunnleggende begrep for Kunnskapsløftet. Forskning har vist at begrepet blir forskjellig oppfattet; ofte er det begrenset til å gjelde elever med "særskilte behov". I samsvar med aktuelle internasjonale og nasjonale signaler om inkludering i en skole og en barnehage for alle vil inkluderingsbegrepet i denne modulen bli bredt belyst, historisk og idémessig. Inkludering vil bli diskutert ut fra både et individperspektiv og et sosiokulturelt perspektiv. Det er også viktig å drøfte begrepet i forhold til etiske perspektiver og demokratiutvikling.

Arbeidet med modulen skal gi innsikt i inkluderingsbegrepets betydning for utviklingen av skole og samfunn når det gjelder *alle* menneskers rett til og muligheter for å lære og leve sammen i et demokrati der menneskelig mangfold er verdsatt.

- Inkluderingsbegrepets røtter og utvikling.
- Ulike inkluderingsdiskurser
- Inkluderende opplæring som et mål i globalt og komparativt perspektiv
- Menneskesyn og etikk. Normalitet og avvik. Likeverd, rettigheter, verdsetting av mangfold

- Kriterier for inkluderende praksis i skole og barnehage.

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- Litteraturstudier, individuelt og i gruppe
- Feltstudier. Det vil bli lagt til rette for et obligatorisk 20 timers feltarbeid som skal gjennomføres i løpet av en fjorten dagers periode ved studiets innledning. Feltarbeidet skal gi en første kontakt med bruken av vitenskapelig metode, men først og fremst gi et datamateriale for å oppfylle arbeidskrav i MIT 01, 02 og 03.
- Seminararbeid med framlegg av studenter enkeltvis eller i grupper fra feltstudiene og fra litteraturen. Alle moduler må dekkes av studentene samlet. Deltakelse på seminaret er obligatorisk, og framlegg er et obligatorisk arbeidskrav som vil bli vurdert til bestått/ikke bestått.

Vurderingsordning

Studentene må vise at de har nådd modulens mål gjennom en 4 timers individuell skriftlig eksamen med gradert vurdering

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

MIT 01 Lærevansker i et individperspektiv

Emnekode: MIT 01

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Etter fullført modul skal studentene

- kjenne intelligensbegrepets utvikling og dets betydning for kategorisering av elever
- kunne reflektere kritisk over hvordan kognitiv fungering påvirker all læring og dermed også den totale livssituasjon
- ha kunnskaper om lærevansker i individperspektiv
- kunne analysere elevatferd ut fra et aktørperspektiv

kunne reflektere kritisk over spesialpedagogikkens grunnleggende begreper samt historiske og ideologiske utvikling som fag og profesjon

Innhold

Lærevansker i et individperspektiv behandles her hovedsakelig via spesialpedagogiske begreper og tilnærminger, men også i et aktørperspektiv.

Spesialpedagogikken vokste fram fra en erkjennelse av at enkelte barn trengte noe mer og ekstra for å få det utbyttet av undervisningen som de hadde krav på. Spesialpedagogisk teori og praksis har frambrakt viktig kunnskap om hvordan en må legge til rette for at "barn med særskilte behov" skal få utnyttet sitt potensial.

Spesialpedagogikken har tradisjonelt beskjeftiget seg med barn, unge og voksne som i utgangspunktet har nedsatt funksjonsevne. I de senere år er den blitt kritisert for å ha fokusert individuelle vansker og behov, mens det relasjonelle, og eventuelle funksjonshemmende forhold i opplærings situasjonen, har fått mindre oppmerksomhet. Denne modulen har som nærmere avgrenset siktemål å gjøre studentene kjent med noen hovedtendenser i den spesialpedagogiske tradisjonen og noen av dens dilemmaer. Funksjonshemmingsbegrepet samt forståelsen av intelligens og kognitiv funksjon inngår i dette. Andre spesialpedagogiske problemfelter og tilnærminger, bl.a. systembaserte og kulturelle aspekter ved den spesialpedagogiske tradisjonen, vil bli nærmere behandlet i senere moduler, særlig MIT 03 og 05..

Modulen vil fokusere *eksemplarisk* på enkelte områder av spesialpedagogikken. Dette er viktig som grunnlag for MIT 03 og 05.

- Funksjonshemningsbegrepet
- Intelligens og variasjon i kognitiv fungering som bakgrunn for lærevansker
- Språk-, lese- og skrivevansker og atferdsvansker
- Rasjonalitets- vs. årsaksperspektiv på lære- og atferdsvansker
- Spesialpedagogikkens historie og framveksten av den spesialpedagogiske profesjon

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- Litteraturstudier, individuelt og i gruppe
- Feltstudier. Det vil bli lagt til rette for et obligatorisk 20 timers feltarbeid som skal gjennomføres i løpet av en fjorten dagers periode ved studiets innledning. Feltarbeidet skal gi en første kontakt med bruken av vitenskapelig metode, men først og fremst gi et datamateriale for å oppfylle arbeidskrav i MIT 01, 02 og 03.
- Seminararbeid med framlegg av studenter enkeltvis eller i grupper fra feltstudiene og fra litteraturen. Alle moduler må dekkes av studentene samlet. Deltakelse på seminaret er obligatorisk, og framlegg er et obligatorisk arbeidskrav som vil bli vurdert til bestått/ikke bestått.

Vurderingsordning

Studentene skal levere en individuell hjemmeoppgave begrenset oppad til 3000 ord. Oppgaven skal være om lærevansker der materiale fra feltarbeidet – eventuelt sammen med annet materiale fra seminar-drøftingene – skal danne *utgangspunkt* for en hovedsakelig teoretisk, litteraturbasert drøfting. Regler for innlevering av hjemmeeksamen finnes på høgskolens hjemmesider.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

MIT 02 Lærevansker i et sosiokulturelt perspektiv

Emnekode: MIT 02

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Etter fullført modul skal studentene

- være fortrolige med trekk ved norsk utdanningshistorie som har relevans for opplæring i et sosiokulturelt perspektiv med vekt på opplæring av minoritetsgrupper
- ha kunnskaper om sosialisering og identitetsdannelse i et pluralistisk samfunn
- ha tilegnet seg kunnskaper om betingelsene for og betydningen av språkutvikling allment og tospråklig utvikling særskilt når det gjelder en tilpasset opplæring i barnehage og skole
- kunne se verdien av å legge til rette for likeverdige læringsbetingelser for alle barn uansett språklig og kulturell bakgrunn

Innhold

I de siste tiårene har antallet språklige og kulturelle minoriteter i Norge og i andre europeiske land økt betydelig. Et økende antall barn og unge i barnehage og skole har et annet morsmål enn norsk, en annen tros- og livssynsforankring enn den kristne og skikker og tradisjoner som avviker fra de etablerte. Det sosio-kulturelle mangfoldet rommer imidlertid ikke bare en *etnisk* eller språklig dimensjon, men også en sosial, alders- og kjønnsbetinget og for eksempel religiøs variasjon – også innen majoritetsbefolkningen.

Det norske utdanningssystemet kan dermed gjøre seg nytte av sin lange erfaring med kjønn-, klasse- og lokalsamfunnsproblematikk og med barn av nasjonale minoriteter og urbefolkninger, når det skal møte den pedagogiske utfordringen som den sosiokulturelle variasjon skaper når det gjelder tilpasset opplæring og når det gjelder å utvikle et inkluderende miljø.

Denne modulen introduserer først og fremst slike lærevansker som oppstår i skole og barnehage knyttet til barns sosiokulturelle bakgrunn og dermed overindividuelle årsaker til at visse grupper av barn kommer mer til kort enn andre. De perspektivene modulen introduserer kan dermed løfte fram et mer allment perspektiv på organisasjonens, skolekulturens og den pedagogiske ideologiens betydning, et perspektiv som dermed også er overførbart til elever med majoritetskulturell og majoritetsspråklig bakgrunn.

Modulen kan gi en første introduksjon til et systemisk perspektiv på opplæring, ulike måter å organisere undervisningen på og ulike perspektiver på kartlegging, som studentene vil møte igjen i MIT 05. Den har imidlertid som primært siktemål å gi lærere solide grunnkunnskaper om hvordan sosiokulturell variasjon – mangfold – preger ulike grupperes opplæringsbehov og forutsetninger i relasjon til barnehage og skole.

- Generelle sosiokulturelle perspektiver på opplæring og læring
- Sentrale innlemmingsstrategier og deres ideologiske grunnlag, historisk og komparativt
- Kultur, religion, språk og sosialisering i et historisk perspektiv og i pluralistisk samfunn
- Tospråklighet og utvikling av tospråklighet
- Diskriminering og rasisme og som sosiale fenomener

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger
- Litteraturstudier, individuelt og i gruppe
- Feltstudier. Det vil bli lagt til rette for et obligatorisk 20 timers feltarbeid som skal gjennomføres i løpet av en fjorten dagers periode ved studiets innledning. Feltarbeidet skal gi en første kontakt med bruken av vitenskapelig metode, men først og fremst gi et datamateriale for å oppfylle arbeidskrav i MIT 01, 02 og 03.
- Seminararbeid med framlegg av studenter enkeltvis eller i grupper fra feltstudiene og fra litteraturen. Deltakelse på seminaret er obligatorisk, og framlegg er et obligatorisk arbeidskrav som vil bli vurdert til bestått/ikke bestått.

Vurderingsordning

Studentene skal levere en individuell hjemmeoppgave begrenset oppad til 3000 ord. Oppgaven skal være om lærevansker der materiale fra feltarbeidet – eventuelt sammen med annet materiale fra seminar-drøftingene – skal danne *utgangspunkt* for en hovedsakelig teoretisk, litteraturbasert drøfting, som i størst mulig grad er *basert på studielitteraturen*. Regler for innlevering av hjemmeeksamen finnes på høgskolens hjemmesider.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

MIT 05 Tilpasset opplæring i et vidt didaktisk perspektiv

Emnekode: MIT 05

Studiepoeng: 20

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

[Hovedområde 1: Tilpasset opplæring i individperspektiv](#)

Etter å ha arbeidet med dette hovedområdet skal studentene

- kunne vurdere pedagogiske tiltak for elever med utfordrende atferd og elever med språk-, lese- og skrivevansker
- kunne arbeide for å forebygge lære- og atferdsvansker i skole og barnehage
- ha kunnskap om læringsstrategier
- kjenne ulike differensieringsstrategier

Dersom studenten velger dette hovedområde som fordypning skal han eller hun i tillegg

· kunne legge til rette og gjennomføre et tilbud for barn og unge som enten har språk-/lese-/skrivevansker eller utfordrende atferd innenfor en inkluderende skole og barnehage

[Hovedområde 2: Tilpasset opplæring i sosiokulturelt perspektiv](#)

Etter å ha arbeidet med dette hovedområdet skal studentene kunne

- drive mål og innholdsanalyse av undervisningssekvenser,
- vurdere behov for tilpasset opplæring i et sosio-kulturelt perspektiv
- kunne arbeide for å forebygge lære- og atferdsvansker i barnehage og skole

Dersom studenten velger dette hovedområde som fordypning, skal han eller hun kunne

- *visse hvordan kvalitativ og/eller organisatorisk differensiering kan tilrettelegges som hensiktsmessige strategier for visse elevgrupper*

[Hovedområde 3: Tilpasset opplæring i systemperspektiv](#)

Etter å ha arbeidet med dette hovedområdet skal studentene kunne vurdere betydningen av å forstå skole/barnehage som sosiale systemer utviklet innsikt i hva som ligger i begrepet systemrettet arbeid utviklet evne til å analysere skole/barnehagekultur ha god kjennskap til og kunne reflektere over

innovasjonsteoretiske begrep som: Innovasjonsstrategier, motstand og barrierer. Dersom studenten velger dette hovedområde som fordypning skal han eller hun kunne vise hvordan en gjennom systemrettet arbeid kan ta i bruk systemforståelse og innovasjonsstrategier i lokale skolebaserte eller barnehagebaserte utviklingsprosjekter.

Hovedområde 4: Kartlegging

Etter å ha arbeidet med dette hovedområdet skal studentene være kjent med noen av de mest brukte pedagogiske kartleggingsverktøyene for barns/elevers språk- eller lese- og skrivefunksjoner kjenne til prinsipper og metoder for skolevurdering kunne gjøre bruk av sakkyndige vurderinger og utredninger kunne diskutere anvendelsen av tester og annen kartlegging i individ- og sosiokulturelt perspektiv *Dersom studenten velger dette hovedområdet som fordypning, skal han eller hun i tillegg kunne anvende ett eller flere kartleggingsverktøy fortolke resultater av kartlegging kritisk vurdere bruk av tester og kartleggingsverktøy*

Innhold

Hovedområde 1: Tilpasset opplæring i individperspektiv

- Didaktisk analyse med vekt på arbeidsmåter
- Tiltak ved språk-/lese- og skrivevansker og utfordrende atferd.
- Rammer for spesialpedagogisk arbeid
- Læringsstrategier
- Differensiering. Læringsstilbasert undervisning og elevsamtalen som eksempel

Hovedområde 2: Tilpasset opplæring i sosiokulturelt perspektiv

Didaktisk analyse med vekt på mål og innholdskategorien Pedagogiske mål og pedagogisk innhold i lys av ideologier på en akse fra pluralisme til assimilering. Opplæringsmodeller og læringsutbytte Kompensatoriske strategier og tilpasset opplæring Differensiering – med vekt på organisatorisk og kvalitativ tilrettelegging

Hovedområde 3: Tilpasset opplæring i systemperspektiv

Systemer – struktur og funksjon Skole og barnehage som organisasjon – ulike syn Skole- og barnehagekultur begrepet Innovasjonsteori

Hovedområde 4: Kartlegging som redskap for tilpasset opplæring

Et utvalg hyppig anvendte kartleggingsverktøy for språk/lesing/skriving i skole og barnehage. Sakkyndige vurderinger Dynamisk testing Prinsipper og metoder for skolevurdering Muligheter og begrensninger ved bruk av intelligens tester og andre kartleggingsverktøy

Organisering og arbeidsformer

I tillegg til forelesninger og individuelle studier av litteraturen skal studentene delta aktivt i en gjennomgående seminarrekke som behandler og sammenstiller problemstillinger og materiale fra de fire hovedområdene. I seminararbeidet skal studentene bidra både med eget empirisk materiale hentet

innen en feltarbeidsperiode og med refleksjoner basert på modulens begrepstilfang. Videre skal de være med å analysere og diskutere resultatene av en gjennomført kartlegging, enten av enkeltelever, av en institusjon eller av et innovasjonsarbeid.

Vurderingsordning

Studentene skal utarbeide en skriftlig oppgave med bakgrunn i et feltarbeid der de gjør rede for og avveier ulike begrepsperspektiver. Oppgaven skal ha hovedfokus på to av hovedområdene i modulen og kan fungere som et forarbeid for mastergradsoppgaven. Oppgaven skal være begrenset oppad til 6000 ord. Nærmere informasjon om oppgaven gis i eget notat. I samarbeid med veileder setter den enkelte student opp et pensum som rommer om lag 250 sider for hvert hovedområde. Studentene skal samtidig og i samråd med veileder vekte perspektiver som er særlig relevante med tanke på eget problemområde i mastergradsoppgaven og det nivå og den yrkesfunksjon den enkelte tar sikte på å utdanne seg for. Litteraturen for det prioriterte hovedområdet utgjør om lag 650 sider. Litteraturen i modulen utgjør til sammen 1400 sider. Litteraturlista for det prioriterte området settes opp på grunnlag av titler foreslått nedenfor eller litteratur på samme faglige nivå: *I tillegg til de obligatoriske fellestekstene velges 400 s fordypning fra tilvalgslitteraturen i ett av de fire hovedområdene.*

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

MIT 04 Vitenskapsteori og metode

Emnekode: MIT 04

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Gjennom studiet skal studentene

- tilegne seg grunnleggende forståelse for hva vitenskap og kunnskap kan være
- tilegne seg grunnleggende forståelse for ulike vitenskapelige begreper, metoder og standarder
- tilegne seg en oversikt over ulike vitenskapsteoretiske perspektiver i humaniora og samfunnsvitenskap, og forståelse for likheter og forskjeller mellom humaniora, samfunnsvitenskap og naturvitenskap og deres sentrale forskningstradisjoner
- tilegne seg grunnleggende kjennskap til forskningsetikk og problemstillinger som berører forskerens ansvar

Innhold

Hovedformålet med denne modulen er at mastergradsstudentene skal sette seg i stand til å vurdere kritisk den kunnskap som de selv skal tilegne seg og å opparbeide refleksjon i forhold til eget vitenskapelig arbeid. All akademisk virksomhet krever et gjennomtenkt forhold til vitenskap, kunnskapskulturer og vitenskapelige institusjoner. Dette skal studentene oppøve ved blant annet å orientere seg om forskjeller mellom naturvitenskap, samfunnsvitenskap og humaniora, samt mellom kvalitativ og kvantitativ metode.

Den lingvistiske, estetiske og sosiokulturelle vending innenfor humaniora og samfunnsvitenskap vil danne viktige utgangspunkt for diskusjoner omkring vitenskapelig tenkemåte, forståelsesmodeller og argumentasjon. Studentene vil få tema og problemstillinger i denne modulen utvidet og kontekstualisert i MIT 06.

- sentrale forskningstilnæringer innen historisk, komparativ, hermeneutisk, fenomenologisk, semiotisk og diskursanalytisk forskning
- etiske problemstillinger i samband med vitenskap
- innføring i statistikk, statistikkprogrammet SPSS

· innføring i samfunnsvitenskapelig metode, kvalitativ og kvantitativ

Organisering og arbeidsformer

Studiet er organisert som en kombinasjon av forelesninger, kurs, seminarer og litteraturlesing. For å kunne melde seg til eksamen må studenten ha deltatt aktivt med innlegg i seminar.

Vurderingsordning

På basis av det empiriske materialet studentene samler inn under sitt feltarbeid og den oppgaven de leverer i MIT 01 og 02 skal de i en individuell hjemmeoppgave vurdere sitt feltarbeid i et metodisk og vitenskapsteoretisk lys. Oppgaven skal være på 3500 – 4000 ord.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

MIT 06 Metode- og fordypning

Emnekode: MIT 06

Studiepoeng: 20

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Denne modulen skal bygge bru mellom innføringsmodulen i vitenskapsteori og metode (MIT 04) og studentens eget mastergradsarbeid. Den skal gi studentene en arena for å fordype seg i samfunnsvitenskapelig metode, prøve ut noen metoder i praksis og gjøre seg kjent med de vanligste metodene for kvalitativ og/eller kvantitativ analyse.

I sitt forskningsarbeid må studentene lære å ta hensyn til at pedagogers kompetanse når det gjelder tilpasset opplæring og inkludering, ikke bare kommer til uttrykk gjennom verbal artikulering og i analytiske kategorier, men også som taus kunnskap eller ferdighetskunnskap. I denne modulen skal studentene derfor på den ene sida gjøre seg videre kjent med kunnskapsbegrepet i sin alminnelighet og skillet mellom påstandskunnskap, ferdighetskunnskap og fortrolighetskunnskap i særdeleshet. Modulen skal på denne måten gi studentene hjelp til å kontekstualisere begreper og perspektiver fra innføringsmodulene og MIT 04 i en profesjonsfaglig kontekst. På den andre sida skal studentene bidra med og forsøke å artikulere sin praksis- og profesjonsforankrede erfaring, for på denne måten å identifisere relevante forskningsområder og aktuelle metoder for undersøkelse. Til dette formålet kan de også nytte data og impulser fra sitt feltarbeid i tidligere moduler. Det er viktig at studentene lager en tydelig avgrensning mot praksisrelevante spørsmål, og prioriterer tilnærminger som er egnet til dette. Endelig skal modulen gi studentene mulighet til å arbeide med litteratur som de i samarbeid med veileder velger ut med tanke på fordypning og egen masteroppgave.

Mål

Etter fullført modul skal studentene

- ha godt kjennskap til de vanligste aktuelle metodene for datainnsamling og dataanalyse i et vitenskapsteoretisk perspektiv, særlig de metodene de tar sikte på å bruke i sitt eget mastergradsarbeid
- ha skaffet seg utdypet oversikt over de mest sentrale begrepene og perspektivene på det feltet de tar sikte på å arbeide med i sitt eget mastergradsprosjekt
- ha forståelse for at lærerens kompetanse når det gjelder tilpasset opplæring og inkludering ytrer seg både som påstandskunnskap, ferdighetskunnskap og fortrolighetskunnskap, og kunne ta hensyn til dette i valg av datainnsamlings- og analysemetoder.

Innhold

- Kunnskapsbegrepet, kompetansebegrepet og læreres profesjonskunnskap – taus kunnskap, påstandskunnskap, ferdighetskunnskap, fortrolighetskunnskap i relasjon til skole- og barnehageforskning.
- Sentrale temaer innen vitenskapsteori, samfunnsvitenskapelig metode og kvalitative og kvantitativ analyse.
- Tilpasset opplæring i et individ-, system- eller sosiokulturelt perspektiv med vekt på et særskilt felt.

Organisering og arbeidsformer

Modulen vil gjennomgående bli organisert omkring forelesninger og litteraturstudier. Et gjennomløpende seminar vil for øvrig utgjøre en hovedarena for presentasjon, analyse, refleksjon og diskusjon med aktiv studentdeltakelse. Under veiledning og i fellesskap skal studentene

- holde minst ett seminarframlegg basert på eget planlagt mastergradsarbeid og minst én forberedt opposisjon til medstudenters framlegg. Framlegget og opposisjonen skal forankres i relevant pensumlitteratur.
- gi en kritisk presentasjon av minst én relevant mastergradsoppgave levert ved en annen institusjon, forankret i relevant pensumlitteratur.
- skrive utkast til et metodekapittel i egen avhandling
- utprøve og vurdere kvantitative og / eller kvalitative analysemetoder med tanke på eget mastergradsarbeid
- bidra med innlegg på et seminar med fokus på forholdet mellom lærerens profesjonskunnskap og valg av forskningsmetode i skole- og barnehageforskning

Studenter som ønsker det, kan ta denne modulen som del av et utenlandssemester. De må da velge et studieprogram som er egnet til å oppfylle de målene som er beskrevet for modulen. Under oppholdet på en utenlandsk institusjon vil studentene få anledning til å holde kontakt med lærere og studenter på HH gjennom digital kommunikasjon. Disse studentene må også velge en modul på 10 stp. som kan erstatte MIT 07 med fokus på tilpasset opplæring i et faglig perspektiv eller annen fordypning.

Studenter som oppholder seg ved utenlandsk institusjon kan i samråd med veileder også velge å utvide MIT 06 til 30 sp ved å komponere et program som går mer i dybden på ett eller flere av de overnevnte problemområdene. Dette forutsetter i tilfelle at de velger bort MIT 07 og at dette bortvalget kan begrunnes ut fra hensynet til egen mastergradsoppgave.

Vurderingsordning

Arbeidskravene knyttet til det gjennomløpende seminaret må være vurdert til bestått / ikke-bestått før studentene kan få sin mastergradsoppgave vurdert.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

Mastergradsavhandling i tilpasset opplæring

Emnekode:

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

I henhold til studieplan

Innhold

I henhold til studieplan

Organisering og arbeidsformer

I henhold til studieplan

Vurderingsordning

I henhold til studieplan

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap